

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název projektu: Podpora výuky v technických oborech

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0458

Název šablony: III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Název školy: Střední odborná škola NET OFFICE Orlová, spol. s r.o.

Vypracoval: Mgr. Pavel Michelsohn

Materiál č. 11 – Obecná rovnice roviny

Teorie

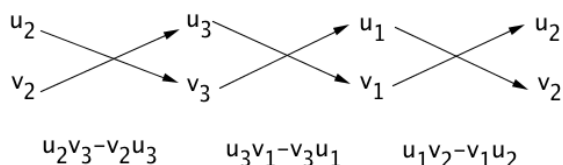
Opakování: parametrická rovnice roviny v prostoru

$$X = A + t \cdot u + s \cdot v, \quad t, s \in \mathbb{R}$$

vektorový součin

$$\mathbf{u} \times \mathbf{v} = (u_2v_3 - u_3v_2, \quad u_3v_1 - u_1v_3, \quad u_1v_2 - u_2v_1)$$

Tenhle vzorec se pamatuje celkem těžko, proto existuje pomůcka, jak si ho zapamatovat:

Nové učivo:

Obecná rovnice roviny je další způsob vyjádření roviny v prostoru. Obecná rovnice roviny v prostoru je podobná obecné rovnici přímky v rovině.

Definice:

Rovnice $ax + by + cz + d = 0$, $a, b, c, d \in \mathbb{R}$,

kde alespoň jedno z čísel a, b, c je nenulové, se nazývá **obecná rovnice** roviny α .

Vektor $\mathbf{n}$, který je kolmý ke všem vektorům ležícím v rovině, nazýváme **normálovým vektorem** této roviny.

V obecné rovnici $ax + by + cz + d = 0$ roviny α , představují x, y, z souřadnice bodu $P[x, y, z]$, který v rovině leží a a, b, c jsou souřadnice normálového vektoru $\mathbf{n} = (a, b, c)$.

Příklad

1/ Určete obecnou rovnici roviny ABC , kde $A[2; -2; 1]$, $B[1; -1; 4]$ a $C[0; 0; 1]$.

Řešení:

- Nejprve určíme normálový vektor této roviny. Ten vypočítáme jako vektorový součin vektorů AB a AC . $AB = (-1; 1; 3)$, $AC = (-2; 2; 0)$, $AB \times AC = (-6; -6; 0)$.
- Podle předcházející věty tento vektor určuje koeficienty a, b, c obecné rovnice roviny ABC . Ta pak vypadá takto: $-6x - 6y + 0z + d = 0$.
- Zbývá dopočítat koeficient d . Ten získáme, dosadíme-li do rovnice souřadnice některého z bodů A, B, C . Pro jednoduchost zvolíme bod C a dojdeme k $d = 0$. Hledaná obecná rovnice má tvar:

$$-6x - 6y = 0.$$

Cvičení

2/ Napište obecnou rovnici roviny ABC:

a) $A[1,0,2], B[-1,1,-2], C[3,2,0]$ $x - 2y - z + 1 = 0$

b) $A[1,1,4], B[-1,2,1], C[0,-1,0]$ $2x + y - z + 1 = 0$

3/ Zjistěte, zda body X leží v rovině α :

a) $X[1,1,-1], \alpha: 3x - 2y + z = 0$ *leží*

b) $X[0,2,1], \alpha: x - 2y - 2z + 1 = 0$ *neleží*

4/ Jakou obecnou rovnici má rovina s parametrickými rovnicemi: $x = 1 - t, y = -3 + s, z = t - s$

Řešení: $x + y + z + 2 = 0$

5/ Určete číslo d tak, aby rovina $5x - y + z + d = 0$ procházela bodem $A[4,2,7]$.

Řešení: $d = -25$

Použité zdroje:

1/ KOČANDRLE, Milan a Leo BOČEK. *Matematika pro gymnázia: analytická geometrie. 2.*, upr. vyd. Praha: Prometheus, 2001, 220 s. Učebnice pro střední školy (Prometheus). ISBN 80-719-6163-9.

Metodický list

Zpracoval: Mgr. Pavel Michelsohn

Cílová skupina: žáci středních škol

Rok vytvoření: 2012

Anotace: Obecná rovnice roviny v prostoru

Předpokládaný přínos (výstup): Žáci se seznámí s obecnou rovnicí roviny v prostoru, s pojmem normálový vektor, zopakují si výpočet vektorového součinu. Naučí se pracovat s obecnou rovnicí a poznají vztah mezi parametrickou a obecnou rovnicí roviny.

Pomůcky: dataprojektor, počítač

Předpokládaný čas: 40 minut

Postup: Teoretický základ představuje definování nového učiva, příklady v materiálu jsou určeny k jeho pochopení a k procvičení.

Souhlasím se zveřejněním mého příspěvku v knižní či elektronické podobě, jako metodického materiálu.